FIŞA DISCIPLINEI

Introducere în istoria antică a României

1. Date despre program

1.1 Instituţia de învăţământ superior	UNIVERSITATEA „OVIDIUS” DIN CONSTANŢA
1.2 Facultatea	de Istorie şi Ştiinţe Politice
1.3 Departamentul	de Istorie şi Ştiinţe Politice
1.4 Domeniul de studii	Istorie
1.5 Ciclul de studii	Licenţă
1.6 Programul de studii	Istorie
1.7 Anul universitar	2026-2027

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei			**Introducere în istoria antică a României**				
2.2 Cod disciplină			IST 1102				
2.3 Titularul activităţilor de curs			Conf.univ. dr. habil. Cătălin PAVEL				
2.4 Titularul activităţilor de seminar			Conf.univ. dr. habil. Cătălin PAVEL				
2.5 Anul de studii	I	2.6 Semestrul	I	2.7 Tipul de evaluare	Ex.	2.8 Regimul disciplinei */**	DF/DOB

** DF – disciplină fundamentală, DS – disciplină de specializare, DC – disciplină complementară*

*** DOB – disciplină obligatorie; DOP – disciplină opțională; DFA – disciplină facultativă*

3. Timpul total (ore pe semestru)

3.1 Număr de ore activități directe pe săptămână	5	din care: 3.2 curs	3	3.3*** seminar	2
3.4 Total ore activităţi directe pe semestru	70	din care: 3.5 curs	42	3.6 seminar	28
3.7 Total ore studiu individual					55
Distribuția fondului de timp					[ore]
Studiul cărților, manualelor, suportului de curs, notițelor, bibliografie minimală recomandată					20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate şi pe teren					20
Pregătire seminar / laborator / proiect, teme, referate, portofolii şi eseuri					10
Pregătire pentru prezentări sau verificări					3
Pregătire pentru examinarea finală					2
Alte activități: consultații					-

3.8 Total ore pe semestru	125
3.9 Numărul de credite	5

**** S - seminar; L - laborator; P - proiect*

4. Precondiţii (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	
4.2 de rezultate ale învățării	Cunoştinţe şi abilităţi minime în interpretarea evenimentelor şi proceselor istorice din istoria antică a României

5. Condiții necesare pentru desfășurarea optimă a activităților didactice (acolo unde este cazul)

5.1. de desfăşurare a cursului	Activităţile se vor desfăşura în regim fizic (prezență în sala de curs).
5.2. de desfăşurare a seminarului	Activităţile se vor desfăşura în regim fizic (prezență în sala de curs).

6. Obiectivele disciplinei (reieşind din grila competenţelor specifice acumulate)

6.1 Obiectivul general al disciplinei	• dobândirea cunoştinţelor şi abilităţi minime în interpretarea evenimentelor, proceselor şi fenomenelor socio-culturale din istoria antică a României.
6.2 Obiectivele specifice	• dobândirea unui amplu şi complex sistem de informaţii privind istoria veche a românilor; • dezvoltarea şi stimularea gândirii studenţilor, a capacităţiilor de analiză şi sinteză a unui vast material informaţional.

7. Rezultatele învățării

Cunoștințe	C4. Studentul/absolventul operează distincții cu privire la relațiile de cauzalitate dintre evenimente și fenomene istorice.
Aptitudini	A4. Studentul/absolventul formulează argumente solide în identificarea relațiilor de cauză și efect între evenimente și fenomene istorice.
Responsabilitate și autonomie	R4. Studentul/absolventul gândește analitic, elaborează idei și raționamente complexe pentru a le evalua validitatea și a le îmbunătăți.

8. Conţinuturi

8.1 Curs	**Metode de predare**	**Număr ore alocate**
Izvoarele Istoriei vechi a României. Obiectul istoriei vechi a României. Izvoarele arheologice. Izvoarele scrise: literare şi istoriografice; epigrafice; numismatice; papiriacee	prelegere	3
Paleoliticul şi epipaleoliticul (mezoliticul) pe teritoriul României Neoliticul şi eneoliticul pe teritoriul României	prelegere, studiu de caz	3
Perioada de tranziţie de la eneolitic la epoca bronzului. Transformări socio-economice şi etnice pe teritoriul României Epoca bronzului pe teritoriul României. Proto-tracii şi tracii	problematizare, prelegere, studiu de caz	3
Prima epocă a fierului pe teritoriul României Coloniile greceşti de pe teritoriul României. Raporturile lor cu populaţia autohtonă	prelegere, problematizare, studiu de caz	3
A doua epocă a fierului pe teritoriul României. Civilizaţia geto-dacă. Formaţiuni politico-militare ale geto-dacilor în sec. IV-II a.Chr. şi politica macedoneană la Dunărea de Jos. Celţii şi bastarnii pe teritoriul României	prelegere, studiu de caz	3
Civilizaţia materială şi spirituală a geto-dacilor în epoca clasică (sec. I î.Hr. – 106 d.Hr.) Dacia în timpul lui Burebista. Urmaşii lui Burebista până la Decebal şi raporturile lor cu romanii	prelegere, studiu de caz	3
Dacia în timpul lui Decebal. Războaiele daco-romane şi cucerirea Daciei	prelegere, problematizare, studiu de caz	3
Începuturile stăpânirii romane în nordul Dunării. Constituirea provinciei Dacia. Hotare. Organizarea administrativă. Armata şi sistemul defensiv	prelegere, studiu de caz	3
Evoluţia provinciei Dacia. Populaţia. Structurile sociale. Viaţa urbană şi rurală. Viaţa culturală şi religioasă în provincia Dacia	prelegere, studiu de caz	3
Viaţa politică în Dacia romană. Retragerea aureliană	prelegere, problematizare, studiu de caz	3
Dobrogea în epoca romană (sec. I-III). Viaţa politică. Organizarea administrativă. Armata. Populaţie, structuri sociale. Viaţa economică. Cultura, arta, religia	prelegere, studiu de caz	3
Civilizaţia romană şi romano-bizantină la Dunărea de Jos între 271- începutul secolului VII. Cultura în Dobrogea romano-bizantină. Creştinismul	prelegere, studiu de caz	3
Procesul formării poporului român şi a limbii române. Continuitatea şi romanizarea geto-	prelegere, problematizare, studiu de caz	3

dacilor. Continuitatea daco-romanilor pe teritoriul vechii Dacii		
Băştinaşi şi migratori. Unitatea etnoculturală romanică şi pătrunderea vechilor slavi	prelegere, problematizare, studiu de caz	3

Bibliografie:

- ANTONESCU, Dinu - *Introducere în arhitectura dacilor,* Bucureşti, 1984
- APARASCHIVEI, Dan - Oraşele romane de la Dunărea Inferioară. Secolele I-III p. Chr. Iaşi, Ed. Universităţii "Alexandru Ioan Cuza", 2010
- BÂRZU, Ligia - *Continuitatea creaţiei materiale şi spirituale a poporului român pe teritoriul fostei Dacii,* Bucureşti, 1979
- BÂRZU, Ligia, BREZEANU, Ştefan - *Originea şi continuitatea românilor. Arheologie şi tradiţie istorică,* Bucureşti, 1991
- BĂRBULESCU, Maria, BUZOIANU, Livia - *Tomis în perioada autonomă (sec. VI-IV a. Chr.) – relaţiile greco-orientale*, Revista Română de Studii Eurasiatice, II, 2006, 1-2, p. 21-36
- BERCIU, Dumitru - *Arta traco-getică*, Bucureşti, 1969
- BERCIU, Dumitru - *Zorile istoriei în Carpaţi şi la Dunăre,* Bucureşti, 1966
- BICHIR, Gheorghe - *Cultura carpică,* Bucureşti, 1974
- BOARDMAN, John – Grecii de peste mări, Bucureşti, 1988
- COMŞA, Eugen - *Neoliticul pe teritoriul României,* Bucureşti, 1987
- CRIŞAN, Ion Horaţiu - *Burebista şi epoca sa*, Bucureşti, 1977
- CRIŞAN, Ion Horaţiu - *Civilizaţia geto-dacilor*, vol. I-II, Bucureşti, 1993
- DAICOVICIU, Constantin - *Dacica,* Cluj, 1972
- DAICOVICIU, Hadrian - *Dacii,* Bucureşti, 1972
- DAICOVICIU, Hadrian - *Dacia de la Burebista la cucerirea romană,* Cluj, 1972
- DAICOVICIU, Hadrian - *Portrete dacice,* Bucureşti, 1984
- DUMITRESCU, Vladimir - *Arta preistorică în România,* Bucureşti, 1974
- DUMITRESCU, Vladimir, VULPE, Alexandru - *Dacia înainte de Dromichete,* Bucureşti, 1988
- GLODARIU, Ioan - *Arhitectura dacilor. Civilă si militară (sec. II î.e.n. – I e.n.)*, Cluj Napoca, 1984
- GLODARIU, Ioan, IAROSLAVSCHI, Eugen - *Civilizaţia fierului la daci,* Bucureşti, 1979
- GLODARIU, Ioan; IAROSLAVSCHI, Eugen; PESCARIU, Adriana - *Cetăţi şi aşezări dacice din Munţii Orăştiei*, Bucureşti, 1988
- GOSTAR, Nicolae - *Cetăţi dacice din Moldova*, Bucureşti, 1968
- GOSTAR, Nicolae, LICA, Vasile - *Societatea geto-dacică de la Burebista la Decebal*, Iaşi, 1984
- GRAMATOPOL, Mihai - *Arta Monedelor geto-dacice*, Bucureşti, 1998
- GRAMATOPOL, Mihai - *Dacia antiqua,* Bucureşti, 1984
- GUDEA, Nicolae, GHIURCO, Iosif - *Din istoria creştinismului la români,* Oradea, 1988
- GUMĂ, Marian - *Civilizaţia primei epoci a fierului în sud-estul României,* Bucureşti, 1993
- MACREA, Mihail - *Viaţa în Dacia romană,* Bucureşti, 1969
- MARINESCU-BÎLCU, Silvia - *Cultura Precucuteni pe teritoriul României,* Bucureşti, 1974

- PETOLESCU, Constantin C. - *Scurtă istorie a Daciei romane,* Bucureşti, 1995
- PETOLESCU, Constantin C. - *Dacia si Imperiul Roman*, Bucureşti, 2001
- PETOLESCU, Constantin C. – *Dacia. Un mileniu de istorie*, Ed. Academiei, Bucureşti, 2010
- PIPPIDI, Dionisie M. - *Contribuţii la istoria veche a României,* Bucureşti, 1967
- POPESCU, Emilian - *Cristianitas daco-romana,* Bucureşti, 1994
- PROTASE, Dumitru - *Autohtonii în Dacia,* I, Bucureşti, 1980; II, Cluj, Napoca, 2000
- PROTASE, Dumitru - *Rituri funerare la daci si daco-romani,* Bucureşti, 1971
- SANIE, Silviu *Din istoria culturii si religiei geto-dacice,* Iaşi, 1995
- SÂMPETRU, Mihai – *Oraşe şi cetăţi romane târzii la Dunărea de Jos*, Bucureşti, Institutul Român de Tracologie, 1994.
- SPINEI, Victor - *Spaţiul nord-est carpatic în mileniul întunecat,* Iaşi, 1997
- TUDOR, Dumitru *Oraşe, târguri şi sate în Dacia romană,* Bucureşti, 1980
- ZAHARIA, Eugenia *Populaţia românească în Transilvania în sec. VI-VIII,* Bucureşti, 1977
- ZUGRAVU, Nelu *Istoria romanităţii nord-dunărene,* Iaşi, 1994
- ZUGRAVU, Nelu *Geneza creştinismului popular al românilor*, Bucureşti, 1997.

8.2 Seminar	**Metode de predare**	**Număr ore alocate**
Paleoliticul şi epipaleoliticul (mezoliticul) pe teritoriul României. Manifestări artistice şi religioase	Dezbatere; studiu de caz	2
Neo-eneoliticul pe teritoriul României. Procesul de neolitizare, culturi reprezentative. Civilizaţiile străvechi Hamangia, Precucuteni - Cucuteni, Boian - Gumelniţa. Manifestări artistice şi religioase în neo-eneolitic	Dezbatere; studiu de caz	2
Perioada de tranziţie de la eneolitic la epoca bronzului. Transformări socio-economice şi etnice. Culturi reprezentative	Dezbatere; studiu de caz	2
Epoca bronzului pe teritoriul României. Proto-tracii şi tracii. Culturi reprezentative, metalurgia bronzului, depozite şi tezaure. Arta epocii bronzului	Dezbatere; studiu de caz	2
Prima epocă a fierului pe teritoriul României. Trăsăturile generale ale *Hallstatt*-ului şi culturi reprezentative. Metalurgia fierului. Arta traco-getică – toreutica	Dezbatere; studiu de caz	2
Coloniile greceşti de pe teritoriul României. Fenomenul colonizării greceşti în Pontul Euxin. Histria Tomis şi Callatis – întemeiere, evoluţie, relaţiile cu autohtonii	Dezbatere; studiu de caz	2
A doua epocă a fierului pe teritoriul României.	Dezbatere; analiză de	2

Trăsăturile generale ale epocii *La Tène*. Civilizaţia geto-dacă. Formaţiuni politico-militare ale geto-dacilor în sec. IV-II a.Chr. şi politica macedoneană la Dunărea de Jos. Celţii şi bastarnii pe teritoriul României	izvoare antice; studiu de caz	
Civilizaţia materială şi spirituală a geto-dacilor în epoca clasică (sec. I î.Hr. – 106 d.Hr.). Arhitectura militară şi sistemul de fortificaţii din Munţii Orăştiei. Reforma religioasă	Dezbatere; studiu de caz	2
Dacia în timpul lui Burebista. Organizare socială şi politică. Expediţii militare. Relaţiile cu statul roman. Urmaşii lui Burebista până la Decebal şi raporturile lor cu romanii	Dezbatere; analiză de izvoare antice; studiu de caz	2
Dacia în timpul lui Decebal. Războaiele daco-romane şi cucerirea Daciei. Monumente comemorative	Dezbatere; analiză de izvoare antice; studiu de caz	2
Constituirea provinciei Dacia. Hotare. Organizarea administrativă. Armata şi sistemul defensiv Evoluţia provinciei Dacia. Populaţia – colonizarea romană. Structurile sociale. Viaţa urbană şi rurală. Cultura. Religia	Dezbatere; analiză de izvoare antice; studiu de caz	2
Viaţa politică în Dacia romană. Retragerea aureliană	Dezbatere; analiză de izvoare antice; studiu de caz	2
Dobrogea în epoca romană (sec. I-III) şi romano – bizantină (sec. IV – VI). Organizarea administrativă a Moesiei Inferior. Viaţa economică. Cultura, arta, religia Organizarea provinciei Scythia Minor. Cultura în Dobrogea romano-bizantină. Creştinismul – martiri, episcopi, scriitori creştini	Dezbatere; analiză de izvoare antice; studiu de caz	2
Procesul formării poporului român şi a limbii române. Continuitatea şi romanizarea geto-dacilor. Continuitatea daco-romanilor pe teritoriul vechii Dacii	Dezbatere; analiză de izvoare antice; studiu de caz	2

Bibliografie:

- ALEXANDRESCU, Petre - *L´Aigle et le Dauphin. Études d'archéologie pontique,* Bucharest-Paris, 1999
- ARDEVAN, Radu - *Viaţa municipală în Dacia romană*, Timişoara, 1997.
- BARNEA, Ion - *Les monuments paléochrétiens de Roumanie,* Citté del Vaticano, 1977.
- BUZOIANU, Livia - *Civilizaţia greacă în zona vest-pontică şi impactul ei asupra lumii autohtone (sec.VII-IV a. Chr),* Constanţa, 2001
- CRIŞAN, Ion Horaţiu - *Civilizaţia geto-dacilor*, Bucureşti, 1993
- DAICOVICIU, Hadrian - *Dacia de la Burebista la cucerirea romană*, Cluj, 1972

- DUMITRESCU, Vladimir - *Arta preistorică în România,* Bucureşti, 1974
- DUMITRESCU, Vladimir, VULPE, Alexandru - *Dacia înainte de Dromihete*, Bucureşti, 1988
- ELIADE, Mircea - *De la Zalmoxis la Gengis Han,* Bucureşti, 1980
- GOSTAR, Nicolae - *Cetăţi dacice din Moldova*, Bucureşti, 1968
- GOSTAR, Nicolae, LICA, Vasile - *Societatea geto-dacică de la Burebista la Decebal*, Iaşi, 1984
- MACREA, Mihai - *Viaţa în Dacia romană*, Bucureşti, 1969
- OPREANU, Coriolan Horaţiu - *Dacia romană şi Barbaricum,* Timişoara, 1998
- PETOLESCU, Constantin C. - *Scurtă istorie a Daciei romane*, Bucureşti, 1995
- PETOLESCU, Constantin C. – *Dacia. Un mileniu de istorie*, Ed. Academiei, Bucureşti, 2010
- PROTASE, Dumitru - *Autohtonii în Dacia,* I, Bucureşti, 1980; II, Cluj, Napoca, 2000
- SUCEVEANU, Alexandru, BARNEA, Alexandru - *La Dobroudja romaine*, Bucureşti, 1991.
- SUCEVEANU, Alexandru, BARNEA, Alexandru - *Dacia şi Imperiul Roman. De la Burebista până la sfârşitul antichităţii,* Bucureşti, 2000.
- PÂRVAN, Vasile - *Getica. O protoistorie a Daciei*, Bucureşti, 1926.
- PÂRVAN, Vasile - *La pénétration helléenique et hellénistique dans la valée du Danube,* BSH, 10, 1923, p. 23 – 47.
- PIPPIDI, Dionisie M. - *Contribuţii la istoria veche a României,* Bucureşti, 1967
- POPESCU, Emilian - *Cristianitas daco-romana,* Bucureşti, 1994
- ZUGRAVU, Nelu - *Geneza creştinismului popular al românilor*, Bucureşti, 1997
- ****Fontes historiae daco-romane*, I, Bucureşti, 1964; II, Bucureşti, 1970; III, Bucureşti, 1975
- ****Istoria românilor*, vol. I-II, Ed. Academiei, Bucureşti, 2001.

9. Evaluare

Tip activitate	9.1 Criterii de evaluare	9.2 Metode de evaluare	9.3 Pondere din nota finală
9.4 Curs	Răspunsurile la examen, participarea la cursuri	Examen scris	50%
9.5 Seminar	Participarea activă la discuţii, redactarea lucrărilor de seminar şi a referatelor	Teme săptămânale, referate	50%
Important: accesul studenților la examen este condiționat de prezența la cel puțin jumătate din cursuri și seminarii, precum și de predarea unui proiect de cercetare în care va fi abordată una dintre temele cursului, la alegere.			
10.6 Standard minim de performanţă			

- Însuşirea minimă a temelor fundamentale ale disciplinei și a celor mai importante evenimente şi fenomene socio-culturale din istoria antică a României.
- Prezentarea orală (cu suport tehnic vizual) si scrisă a unui fapt istoric oarecare, în condiţii prestabilite.

Data completării	Titular curs,	Titular seminar,
15.09.2026	Conf.univ. dr. habil. Cătălin PAVEL	Conf.univ. dr. habil. Cătălin PAVEL

Data avizării în Departament,
16.09.2026

Director de Departament,
Lect. univ. dr. Gabriel Stelian MANEA

Decan,
Conf. univ. dr. Daniel CITIRIGĂ